

MRF 2025.119/2

Vestre Landsrets dom af 18. november 2025, 6. afd., sag BS-20729/2024-VLR
(Hanne H. Pedersen, Astrid Bøgh og Bo Dietz (kst.))

A (adv. Mikkel Nielsen) mod Skive Kommune (adv. Mads Kobberø)

Lodsejers aftale med kommunen om opfyldelse af lovliggørelsespåbud efter vandløbsloven hindrede ikke kommunen i som selvhjælpshandling at gennemføre de påbudte foranstaltninger efterfølgende for kommunens regning, og lodsejer havde ikke krav på tilførsel af vandløbet til den aftalte tilstand, da kommunen ikke som myndighed kan indgå bindende aftaler om vandløbets udformning, idet dette er undergivet regulering efter naturbeskyttelseslovens § 3, vandløbslovens § 16 og miljøvurderingslovens § 16.

Baggrunden for sagen var, at Skive Kommune i december 2018 udstedte et strakspåbud efter vandløbslovens § 54 og § 82, stk. 6, samt naturbeskyttelseslovens § 73, stk. 5, jf. § 3, til flere lodsejere om at retablere ca. 410 meter af det private vandløb Kratbæk, der har udløb i Lovns Bredning. Kommunen henviste til, at Kratbæk er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, at lodsejerne havde foretaget opgravning af Kratbæk uden tilladelse efter vandløbslovens § 17. Kommunen mente tillige, at påbuddene var hjemlet i okkerlovens § 9, stk. 4, da opgravningen var sket i et okkerpotentielt område i okkerklasse 3. Påbuddet blev af lodsejerne påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet, hvor lodsejerne bl.a. gjorde gældende, at der var tale om sædvanlig vandløbsvedligeholdelse, og at kommunens påbud om at retablere bund og brinker ville lukke for drænrør til vandløbet. Miljø- og Fødevareklagenævnet fandt i afgørelsen af 1. april 2019, at den gennemførte opgravning oversteg sædvanlig vandløbsvedligeholdelse, og at kommunens påbud derfor var gyldig, men at kommunen skulle fastsætte en ny frist for opfyldelse af påbuddene (j.nr. 19/00735). Efter nævnets afgørelse holdt lodsejerne den 10. april 2019 møde med B fra Skive Kommune, hvor lodsejerne udtrykte deres utilfredshed. Efterfølgende indgik lodsejer A den 17. april 2019 en aftale med B fra kommunen om, at lovliggørelsespåbuddet kunne opfyldes ved mindre påfyldning end anført i påbuddet, og den 30. april 2019 meddelte B efter besigtigelse til A, at sagen var afsluttet, og at naturen vil klare resten. Efterfølgende fik kommunen udarbejdet en rapport, der konkluderede, at de gennemførte foranstaltninger var utilstrækkelige, hvorefter kommunen som selvhjælpshandling gennemførte de iværksatte foranstaltninger med henvisning til vandløbslovens § 57, men således at kommunen afholdt udgifterne til opfyldelse af denne del af

påbuddet. Lodsejer A anlagde herefter sag mod kommunen med påstand om, at kommunen skulle anerkende, at A kunne retablere forholdene i overensstemmelse med aftalen af 17. april 2019, og at kommunen skulle betale de anslåede udgifter på 85.000 kr. til gennemførelse af retableringen tilbage til den tilstand, der var aftalt den 17. april 2019. Til støtte herfor gjorde A først og fremmest gældende, at aftalen af 17. april 2019 var bindende for kommunen. Kommunen påstod frifindelse og gjorde til støtte herfor bl.a. gældende, at A's aftale med kommunens medarbejder ikke var bindende i aftaleretlig forstand, at de af A gennemførte tiltag var langt mindre end påbudt, og at en tilbageførsel af vandløbet til tilstanden før kommunens selvhjælpshandling vil kræve tilladelse efter vandløbslovens § 17 og dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3. Byretten lagde til grund, at B's bemærkning om, at sagen var afsluttet, alene kan forstås som en accept af, at A havde opfyldt sine forpligtelser efter lovliggørelsespåbuddet, men ikke forpligtede Skive Kommune til ikke at iværksætte yderligere foranstaltninger, og at de af kommunen iværksatte selvhjælpshandlinger svarede til de foranstaltninger, som Miljø- og Fødevareklagenævnet havde påbudt. Med henvisning hertil afviste byretten, at A på aftaleretligt eller andet grundlag havde krav på, at vandløbet blev tilbageført til tilstanden før kommunens selvhjælpshandling, hvorfor kommunen blev frifundet. A ankede til landsretten, hvor parterne gentog deres påstande og anbringender. Landsretten lagde til grund, at aftalen mellem A og B fra Skive kommune alene betød, at A havde opfyldt sine forpligtelser efter lovliggørelsespåbuddet, men at det kunne lægges til grund, at påbuddet reelt ikke var opfyldt, og at kommunens selvhjælpshandling alene var en gennemførelse af påbuddet, da kommunen ikke efter naturbeskyttelseslovens § 3, vandløbslovens

§ 17 og miljøvurderingslovens § 16 havde kompetence eller hjemmel til at indgå en bindende aftale med A om den fremtidige udformning af

vandløbet. Med henvisning hertil stadfæstede landsretten frifindelsen af kommunen.

Kommentar: Sagsforløbet er på flere måder bemærkelsesværdigt, men understreger mere principielt, at selv om en kommune som tilsynsmyndighed har et vidtgående skøn til at aftale den nærmere gennemførelse af lovliggørelsespåbud med den forpligtede, har sådanne aftaler alene bindende virkning i forhold til de forpligtelser, der kan pålægges den forpligtede. Sådanne aftaler eller forvaltningskontrakter er ganske velkendte på håndhævelsesområdet, jf. Grønved Nielsen, *Forvaltningskontrakter*, 2021, s. 186 ff. Landsrettens præmisser, hvorefter kommunen ikke har kompetence eller hjemmel til at indgå bindende aftaler på området, skal derfor ikke læses så kategorisk, som formuleringen giver indtryk af. Dommen viser, at forvaltningskontrakter ikke kan udgøre et selvstændigt hjemmelsgrundlag i forhold til, om de aftalte foranstaltninger fuldt modsvarer de påbudte foranstaltninger og den bagvedliggende regulering. Kommunen var derfor ikke afskåret fra at gennemføre påbuddet som selvhjælpshandling for egen regning, som det forudsætningsvis fremgår af dommen. I retssagen var problemstillingen sat endnu mere på spidsen, da sagens hovedspørgsmål var, om lodsejeren kunne kræve, at kommunen tilbageførte vandløbets tilstand til den aftalte tilstand. Dette sidste afviste landsretten med, at en sådan tilbageførsel er undergivet retlige krav efter bl.a. vandløbsloven, naturbeskyttelsesloven og miljøvurderingsloven, hvilket naturligvis ikke kan fraviges ved en aftale mellem myndigheden og lodsejeren. En privat aftalepart kan derfor ikke kræve naturalopfyldelse, i det omfang dette vil være i strid med bindende offentligretlig regulering, ligesom en myndighed ikke i almindelighed kan indgå aftaler, der begrænser lovbestemte tilsyns- og håndhævelsespligter, jf. f.eks. MAD 2008.950. Til gengæld ville aftalen formentlig indebære, at kommunen ville være afskåret fra at sende regningen for selvhjælpshandlingen videre til lodsejeren, men dette spørgsmål var ikke en del af tvisten. I almindelighed kan myndigheders håndhævelsestiltag under omstændigheder, hvor der foreligger en forvaltningskontrakt, dog være problematiske, jf. f.eks. U 1965.209 Ø og MAD 2012.3208 Nmk og nærmere Grønved Nielsen, *Forvaltningskontrakter*, 2021, s. 589 ff.

RETTEEN I VIBORG DOM

afsagt den 25. marts 2024

Sag BS-20740/2023-VIB

A
(advokat Trine Høgedal Nielsen)

mod

Skive Kommune
(advokat Mads Kobberø)

Denne afgørelse er truffet af dommer Rasmus Foged.

Sagens baggrund og parternes påstande

Retten har modtaget sagen den 25. april 2023.

Sagen drejer sig om udformningen af det private vandløb "Kratbæk", som løber langs med sagsøgerens jord beliggende ved ..., samt om erstatning for udgifter til reetablering.

A har nedlagt følgende påstande:

1. Skive Kommune skal anerkende, at sagsøgeren må reetablere vandløbet "Kratbæk" overensstemmende med aftalen af 17. april 2019.
2. Skive Kommune skal betale 85.000 kr. med procesrente fra sagens anlæg.

Skive Kommune har nedlagt påstand om frifindelse over for begge påstande.

Dommen indeholder ikke en fuldstændig sagsfremstilling, jf. retsplejelovens § 218 a.

Forklaringer

A , B , D , E , C
og F har afgivet forklaring.

Parternes synspunkter

A har til støtte for påstand 1 anført, at parterne den 17. april 2019 indgik en bindende og gyldig aftale om udformningen af vandløbet Kratbæk. Skive Kommune er ikke bundet af Miljø- og Fødevarerklagenævnets stadfæstelse af Skive Kommunes afgørelse af 14. december 2018, idet Skive Kommune som bestemmende myndighed selv kan ændre og eventuelt begrænse kravene til udformningen af vandløbet Kratbæk, uden at det vedrører ankeinstansen. Miljø- og Fødevarerklagenævnets stadfæstelse er alene et udtryk for, at formalia ved Skive Kommunes påbud af den 14. december 2014 er overholdt, og stadfæstelsen pålægger ikke Skive Kommune at gøre noget konkret. Idet der er indgået en særskilt aftale omkring udformningen af vandløbet Kratbæk, er det tidligere udstedte påbud en nullitet, som Skive Kommune ikke kan støtte ret på.

Aftalen af den 17. april 2019 er en begunstigende forvaltningsakt, som Skive Kommune ikke kan ændre uden særlig begrundelse, og Skive Kommune har ikke på noget tidspunkt tilbagekaldt eller ophævet aftalen af den 17. april 2019. Skive Kommune har de facto underkendt sin egen afgørelse uden at angive et hjemmelsgrundlag eller give klagevejledning, hvilket er i strid med almindelige forvaltningsretlige principper. Sagen vedrørende udformningen af vandløbet Kratbæk blev endelig afsluttet den 30. april 2019, hvilket Skive Kommune utvetydigt og skriftligt har bekræftet overfor både A og tredjemand.

A har ret til at indrette sig i tillid til dels aftalen af den 17. april 2019 og dels Skive Kommunes meddelelse om, at sagen for Skive Kommunes vedkommende var at betragte som afsluttet. A har ret til at forudsætte, at han i denne situation har fået dispensation, hvis der måtte være behov for dispensation. Det er et nyt anbringende, at Skive Kommune under hovedforhandlingen har gjort gældende, at der ikke blev indgået en aftale den 17. april 2019.

Skive Kommune har uden hjemmel i lov igangsat arbejder på A's jorder. Skive Kommune kunne ikke foretage selvhjælpshandlinger på A's jorder med henvisning til vandløbslovens § 57. Offentlige myndigheders selvhjælpshandlinger forudsætter, at der sker udbedring af ulovlige forhold, hvilket der ikke er tale om i nærværende sag, idet Skive Kommune den 30. april 2019 havde godkendt, at udformningen af vandløbet Kratbæk, var som aftalt ved skrivelse af den 17. april 2019. Forholdene ved vandløbet Kratbæk var

dermed lovlige og godkendt af Skive Kommune på tidspunktet for arbejdets iværksættelse, hvorfor Skive Kommune ikke har været berettiget til at iværksætte arbejder på A's jorder. Ifølge syn- og skønsrapporten vil den nuværende udformning over tid medføre, at A's jorder oversvømmes, hvorfor en ændring af den nuværende udformning under alle omstændigheder er påkrævet.

Til støtte for påstand 2 har A anført, at Skive Kommune er forpligtet til at erstatte ham de omkostninger, som han vil have ved at bringe vandløbet tilbage i overensstemmelse med det mellem parterne aftalte den 17. april 2019. Omkostningerne til dette udgør ifølge syns- og skønsrapporten 85.000 kr. svarende til det påstævnte beløb. Skive Kommune har ikke bestridt opgørelsen, som derfor kan lægges til grund. Der er ikke indtrådt passivitet og/eller forældelse, idet A har gjort sin ret gældende adskillige gange.

Skive Kommune har anført, at A foretog en ulovlig opgravning i det private vandløb Kratbæk, idet han ikke havde reguleringstilladelse efter vandløbsloven og dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3. Da kommunen konstaterede den ulovlige opgravning, meddelte kommunen på helt sædvanlig vis et påbud om reetablering. I reetableringspåbuddet var det præcist beskrevet, hvilke reetablerende handlinger der skulle foretages, og Miljø- og Fødevarerklagenævnet stadfæstede kommunens reetableringspåbud.

En medarbejder ved kommunen accepterede imidlertid over for A, at det var tilstrækkeligt, at der blev foretaget langt mindre reetablering end påbudt af kommunen og stadfæstet af Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Der var ikke tale om, at medarbejderen indgik en aftale i aftaleretlig forstand. Der var i stedet tale om, at medarbejderen accepterede, at A havde opfyldt sin reetableringspligt i henhold til påbuddet. Da kommunen kort tid efter konstaterede, at de reetablerende tiltag, der var foretaget af A, var langt mindre end omfanget af de påbudte tiltag, meddelte kommunen dette til A. Kommunen besluttede herefter at påtage sig de udgifter, der knyttede sig til at få den resterende del af påbuddet efterlevet.

Det vil kræve opgravninger mv. i vandløbet, hvis det skal føres tilbage til tilstanden pr. 17. april 2019. En sådan tilbageføring vil derfor kræve reguleringstilladelse efter vandløbsloven og dispensation fra naturbeskyttelsesloven.

A har ikke søgt om disse tilladelser og dispensationer, og A vil ikke kunne forvente af få dem, hvis han søger om dem. A kan ikke blive tilkendt 85.000 kr. til tilbageføring af vandløbet til en anden tilstand, når det ikke vil være lovligt at tilbageføre vandløbet til en sådan tilstand.

A vil ikke kunne forvente at få en tilladelse til at tilbageføre vandløbet pga. miljø- og naturfaglige forhold, idet det ville skade vandløbet og de miljømæssige formål, som et vandløb skal varetage. Der er blandt andet tale om et §

3-beskyttet vandløb, og det medfører, at ændringer i vandløbet som udgangspunkt er forbudt. Der kan undtagelsesvis dispenseres, men det kræver særlige omstændigheder, og enkeltpersoners private eller økonomiske/landbrugsmæssige interesser kan ikke i sig selv begrunde en dispensation. Det forhold, at en medarbejder hos kommunen fejlagtigt har accepteret en mindre reetablering end påbudt, gør ikke, at der af denne grund kan ske en ulovlig tilbageføring af vandløbet til denne tilstand. Da vandløbet således ikke lovligt kan føres tilbage til tilstanden pr. 17. april 2019, har A ikke nogen udgift til at tilbageføre tilstanden, og han har dermed ikke lidt noget tab. Kommunen bestri-der ikke opgørelsen af påstand 2.

Rettens begrundelse og resultat

A har gjort gældende, at Skive Kommune har indgået en aftale med ham om udformningen af vandløbet Kratbæk. Skive Kommune har heroverfor anført, at kommunen alene har indgået en aftale med A om, hvad skulle gøre for at opfylde påbuddet om reetablering.

Af B's mail af 17. april 2019 fremgår bl.a., at det var aftalt, at "følgende forhold skulle bringes i overensstemmelse med påbuddet fra den 14. december 2018". Af B's mail af 30. april 2019 fremgår bl.a., at han godkendte det arbejde, der var blevet udført, og at han betragtede sagen for afsluttet.

Det fremgår således af B's mail af 17. april 2019, at han repræsenterede Skive Kommune i relation til spørgsmålet om, hvad A var forpligtet til at gøre i henhold til påbuddet. B's bemærkning i sin mail af 30. april 2019 om, at han betragtede sagen som afsluttet, kan herefter alene forstås som en accept af, at A havde opfyldt sine forpligtelser i henhold til påbuddet. Denne forståelse af B's mails understøttes også af B's forklaring om forløbet.

Hverken ordlyden af B's mails eller sagens omstændigheder i øvrigt giver herefter grundlag for at fastslå, at Skive Kommune skulle have indgået en aftale med A om andet end dennes forpligtelser i henhold til påbuddet. A har således ikke godtgjort, at Skive Kommune har indgået en aftale med ham om udformningen af vandløbet Kratbæk.

Retten lægger efter bevisførelsen til grund, at de arbejder, som Skive Kommunes efterfølgende udførte i vandløbet Kratbæk, var i overensstemmelse med det påbud, som Miljø- og Fødevareklagenævnet havde stadfæstet. Der er herefter ikke grundlag for at anse arbejderne for uhjemlede eller på anden måde uberegtigede.

Idet A således hverken på aftaleretligt eller andet grundlag har ret til at tilbageføre vandløbet til tilstanden forud for de arbejder, som Skive Kommune udførte, frifindes Skive Kommune for begge A's påstande.

Efter sagens udfald skal A betale sagsomkostninger til Skive Kommune med 40.000 kr., som er til udgifter til advokatbistand inkl. moms. Ud over sagens værdi er der ved fastsættelsen af beløbet navnlig taget hensyn til sagens omfang og forløb og hovedforhandlingens varighed.

THI KENDES FOR RET:

Skive Kommune frifindes.

A skal til Skive Kommune betale sagsomkostninger med 40.000 kr.

Beløbet skal betales inden 14 dage og bliver forrentet efter rentelovens § 8 a.

VESTRE LANDSRET DOM

afsagt den 18. november 2025

Sag BS-20729/2024-VLR
(6. afdeling)

A
(advokat Mikkel Nielsen)

mod

Skive Kommune
(advokat Mads Kobberø)

Retten i Viborg har den 25. marts 2024 afsagt dom i 1. instans (sag BS-20740/2023-VIB).

Landsdommerne Hanne H. Pedersen, Astrid Bøgh og Bo Dietz (kst.) har deltaget i ankesagens afgørelse.

Påstande

Appellanten, A, har gentaget sine påstande for byretten om, at indstævnte, Skive Kommune, skal anerkende, at han må reetablere vandløbet "Kratbæk" i overensstemmelse med aftalen af 17. april 2019, og at Skive Kommune skal betale 85.000 kr. med procesrente fra sagens anlæg den 25. april 2023.

Skive Kommune har påstået dommen stadfæstet.

Supplerende oplysninger

I mail af 17. april 2019 fra B, biolog i Teknik, Miljø & Udvikling – Byg & Miljø – Vand & Natur, Skive Kommune, til blandt andre A hedder det som følger:

"Tak for et godt møde.

Vi aftalte at følgende forhold skulle bringes i overensstemmelse med påbuddet fra den 14. december 2018.

Indsnævring af vandløbet til 50, 60 og 70 cm på henholdsvis strækning 1, 2 og 3:

Dette er i et vist omfang allerede sket ved de meget store afstrømninger der løb igennem bækken i marts måned. Ved udlægning af et lag ler, der bliver trukket op af vandløbets sider, vil kravet om indsnævring blive opfyldt. Lerlaget er vist på vedlagte skitse markeret med grønt.

Hævning af bunden med ler og grus:

Efter de meget store afstrømninger i marts, har der lagt sig en ny og stabil bund ovenpå den opgravede bund.

Lerlaget, der skal udlægges, skal være 5-10 cm tyk. Det er vigtigt at leret presses hårdt ned mod bund og sider af vandløbet. Det kan ske med bagsiden af skovlen på gravemaskinen.

Ovenpå lerlaget udlægges 5 cm grus der presses let ned mod leret.

Udlægning af ler og grus skal ske de steder, som angivet på vedlagte skitse.

Den tidsfrist som I har fået for arbejdets udførelse bedes overholdt.
..."

Ved mail af 30. april 2019 til blandt andre A skrev B fra Skive Kommune, at han havde været ude at se på bækken den 29. april 2019, og at han kunne godkende det arbejde, der var blevet udført med udlægning af ler og grus. Han betragtede hermed sagen for afsluttet.

Forklaringer

A, B og C har afgivet supplerende forklaring.

A har forklaret, at han foretog opgravningen i vandløbet, fordi der skulle renses op for sand og planter. Det skal ske hvert andet eller tredje år for at sikre, at vandstanden ikke bliver for høj. Bækken skal ofte renses for vandsand. Hvis der blev lagt grus og ler ud som angivet i påbud 2 af 14. december 2018, ville det ikke give mening.

Hvis påbud 2 skal overholdes, skal der ske oprensning oftere. Man vil også komme til at tage en del af bundmaterialet med op ved oprensning, fordi det

"hele er vokset sammen". Bækken vil blive betydeligt ringere, hvis påbuddet skal overholdes.

Efter Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse holdt lodsejerne den 10. april 2019 et møde med en repræsentant for kommunen for at finde en løsning, man kunne leve med. De kunne således ikke leve med den løsning, der var stadfæstet af Miljø- og Fødevareklagenævnet. Hvis lodsejerne ikke kunne opnå en aftale om en anden løsning, ville de overveje at indbringe afgørelsen fra Miljø- og Fødevareklagenævnet for domstolene.

Mødet den 10. april 2019 varede ca. 1 time. Der var fire lodsejere til stede, en jurist fra Agri Nord og B fra Skive Kommune. Han mener, at B kom med ideen til, hvordan en alternativ løsning kunne være efter at have hørt på lodsejernes bekymringer for konsekvenserne af at efterleve påbuddet. B kommenterede ikke på risikoen for oversvømmelse. B sagde, at han skulle vende løsningen med forvaltningen. Der blev ikke talt om behovet for tilladelser, for de var jo blevet enige om at udføre arbejdet på den måde, som B havde foreslået.

Han ønsker at føre vandløbet tilbage til den stand, som blev oprettet efter aftalen af 17. april 2019, fordi det giver mulighed for at rense vandresand op på strækningerne mellem grusbankerne.

Han husker ikke, om han viste mailen af 17. april 2019 til den entreprenør, der udførte arbejdet, men det blev udført som beskrevet i mailen. Han kunne ikke skaffe den slags grus, der var beskrevet i påbuddet. Da B var ude at se på det udførte arbejde, gav han imidlertid udtryk for, at det anvendte grus var meget bedre end den større grus, der var beskrevet i påbuddet. Der blev også lagt ler ned under gruset.

C fra Skive Kommune ringede til ham ret kort tid efter, at B havde været ude at se på bækken. C fortalte ham, at påbuddet ikke var efterlevet. Det blev han overrasket over og henviste til, at B havde meddelt, at sagen var afsluttet.

B har forklaret, at beslutning om påbud normalt træffes efter drøftelse mellem en sagsbehandler og vedkommendes chef. Vilkår i et påbud fastsættes med det formål at restaurere den skade, der er sket. Det kan ske på forskellige måder. Det er ikke usædvanligt, at der holdes et møde med en lodsejer med henblik på at drøfte opfyldelse af et påbud. Der kan være praktiske forhold, som skal inddrages i forhold til nedbør, høsttid mv.

I nærværende sag gik der nogen tid fra meddelelsen af påbuddet og til tidspunktet, hvor det skulle opfyldes. Derfor havde vandløbet udviklet sig siden meddelelsen af påbuddet i den retning, man ønskede at opnå med påbuddet. Han har før været med til at justere et påbud, hvis forholdene har ændret sig i tiden frem til opfyldelsen.

For at opfylde påbuddet skulle der lægges ler ud og grus ovenpå, og der var en tidsfrist. Disse emner blev diskuteret på mødet den 10. april 2019. Han husker ikke nærmere om lodsejernes egne ønsker og deres bekymring for oversvømmelse, men han husker, at nedlæggelse af ler var til diskussion.

Han konkluderede, at der efter megen regn var flydt ler sammen, som igen havde lagt sig i bunden af vandløbet. Derfor mente han, at vilkåret om at nedlægge ler var blevet overhalet af virkeligheden. Han observerede, at vandløbet var ved at restaurere sig selv, og han mente, at man kunne ødelægge den nye- etablerede fauna og flora ved at gennemføre påbuddet i sin helhed. Hvis man graver for dybt i et vandløb og ødelægger bunden, vil de biologiske processer på stedet arbejde for at etablere en ny bund, som passer med grundvandsspejlet.

Da han besøgte stedet og sendte beskeden den 30. april 2019, mente han, at naturen ville klare resten, og derfor afsluttede han sagen. Han har set vandløb, der har været udsat for værre medfart end Kratbæk, og som har restaureret sig selv i løbet af 5 år.

Han talte med sin kollega Michael om sagen, herunder om selvrestaurering. Han fulgte det biologiske spor, og hans chef i Skive Kommune fulgte det juridiske spor. Han er ikke enig i vurderingen i Orbicons rapport af 12. juni 2019 på side 2, hvor det er anført, at "Vandløbet ligger i overordnede træk, som det blev beskrevet ved seneste besigtigelsesnotat (se dette)."

Det var hans vurdering, at vandløbet havde forandret sig i april 2019. Det kunne han blandt andet se i forhold til afstanden mellem drænrør i brinken og bunden, der havde hævet sig. Han observerede også, at der var ved at ske gendannelse af plastisk ler ude på stedet.

Han var bekendt med Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 1. april 2019. Han er enig i, at der oprindeligt var sket en ulovlig regulering af vandløbet. Han kan ikke præcist vurdere, hvor lang tid der ville gå med, at vandløbet restaurerede sig selv.

C har forklaret, at de natur- og miljømæssige konsekvenser af opgravningen af Kratbæk var, at man fjernede levesteder for både vandløbsdyr og fisk. Hertil kom, at stedet lå i et okkerområde, hvor der efter frilægningen af

brinkerne nu var risiko for, at der kunne trække okker ud i vandløbet, hvilket ville give problemer for fiskene. Livet var væk på den afgravede strækning, og der var også afledte konsekvenser længere nede ad vandløbet.

Vandløbet var målsat, hvilket betyder, at det skal opnå en vis tilstand for at leve op til målsætningen, der blandt andet er fastsat på grundlag af EU-retlige regler. Tilstanden afhænger navnlig af, hvad der findes af smådyr og fisk i vandløbet samt den kemiske og fysiske tilstand af vandløbet i øvrigt. Vandløbet skal opfylde alle parametre for at være i god tilstand. Kratbæk var målsat og dermed et vigtigt vandløb.

Ifølge reetableringspåbuddet skulle der lægges ler ned for at lukke af for okker. Bunden skulle bygges op igen til samme højde som før. Der skulle tillige grus ned i vandløbet for at skabe nye levesteder for vandløbsinsekter og fisk og for at holde på leret. Naturen kunne ikke restaurere sig selv. Det forhold, at vandet løb langsommere efter opgravningen, og at der kunne ses aflejret sand på bunden af vandløbet i foråret 2019, var ikke ensbetydende med, at vandløbet var ved at restaurere sig selv. Uanset at tiden kunne hjælpe, ville der også ske forværring længere nede ad vandløbsstrækningen på grund af sandvandring.

Sagen om Kratbæk har været en af deres værste vandløbssager i kommunen, og den blev drøftet i hele vandløbsgruppen, der bestod af fem medarbejdere. Chefen hørte i den forbindelse B's forslag om kun at udlægge stenbunker, og det blev der sagt klart nej til.

Hun afvarslede kommunens entreprenør den 2. maj 2019, da hun troede, at påbuddet var opfyldt. Hun drøftede dog med kollegaen G, at det var mærkeligt, at B kun havde vedlagt sagen ret få fotos fra stedet, og som ikke viste vandløbet fra de vinkler, man sædvanligvis vil vælge at dokumentere. Derfor tog de på besigtigelse og konstaterede, at der i realiteten ikke var sket noget for at opfylde påbuddet. Som forklaret i byretten, var der ikke gjort noget på 90 % af den strækning, der var omfattet af påbuddet.

Hvis A får medhold i sagen, skal der graves grus og ler op fra Kratbæk, og det vil udgøre en regulering, som kræver vandløbstilladelse. Det vil skade vandløbet på samme måde, som det skete oprindeligt. Det vil især være problematisk, hvis der sker okkerudledning. A har ikke søgt om tilladelse til vandløbsregulering.

Vilkårene i påbuddet blev fastsat ud fra målinger ude på stedet. Vilkårene svarer til det, der normalt skal til for at restaurere vandløb. Hvis borgeren selv kommer med andre forslag, vil de blive vurderet. Det kan ske, hvis borgeren foreslår en løsning, hvorved formålet med et påbud kan opfyldes – f.eks. ved at anvende en anden form for grus.

Hun kan ikke sige, hvorfor B's vurdering var anderledes end hendes i forhold til, hvad der skulle til for at opfylde påbuddet.

Anbringender

Parterne har i det væsentlige gentaget deres anbringender for byretten.

Landsrettens begrundelse og resultat

Af de grunde, som byretten har anført, tiltrædes det også efter bevisførelsen for landsretten, at der alene er indgået en aftale mellem A og B fra Skive Kommune om, at A den 30. april 2019 ansås for at have opfyldt sine forpligtelser i henhold til påbuddet af 14. december 2018, som blev stadfæstet af Miljø- og Fødevareklagenævnet den 1. april 2019.

Det lægges videre efter bevisførelsen, herunder forklaringen fra C, til grund, at påbuddet reelt ikke var opfyldt, og at kommunen derfor iværksatte yderligere arbejder for kommunens regning for at bringe tilstanden i Kratbæk i overensstemmelse med vilkårene i påbuddet.

Skive Kommune har ikke haft kompetence eller hjemmel til som myndighed at indgå en bindende aftale med A om den fremtidige udformning af bækken, som er undergivet en række retlige krav til regulering i henhold til blandt andet naturbeskyttelseslovens § 3, vandløbslovens § 17 og miljøvurderingslovens § 16.

A har efter det anførte herefter ikke et retskrav på at reetablere Kratbæk til den tilstand, der er beskrevet i mail af 17. april 2019 fra B fra Skive Kommune. Det tiltrædes derfor, at Skive Kommune er frifundet for de af A nedlagte påstande.

Landsretten stadfæster herefter byrettens dom.

Efter sagens udfald skal A i sagsomkostninger for landsretten betale 35.000 kr. inkl. moms til Skive Kommune til dækning af udgifter til advokatbistand. Ud over sagens værdi er der ved fastsættelsen af beløbet til advokat taget hensyn til sagens omfang og forløb.

THI KENDES FOR RET:

Byrettens dom stadfæstes.

I sagsomkostninger for landsretten skal A inden 14 dage betale 35.000 kr. til Skive Kommune. Beløbet forrentes efter rentelovens § 8 a.